

STRESZCZENIE

W monografii pt: „Problem integralności prawa stosunku służbowego w teorii polskiego prawa administracyjnego” autor zaprezentował rozważania dogmatyczno-doktrynalne ukierunkowane na odkodowanie istoty prawa stosunku służbowego, jego normatywnych i ponadnormatywnych źródeł, właściwego modelu oraz jego przemian, stanu obecnego i postulowanych perspektyw dalszych przekształceń na tle filozofii i teorii polskiego prawa administracyjnego.

Struktura badań została ujęta w sześciu merytorycznie wyodrębnionych rozdziałach. Trzy z nich stanowią teoretycznoprawną analizę procesu przemiany prawa stosunku służbowego *sensu largo*, który przebiegał od pełnej integracji tego prawa (epoka międzywojenna) przez świadomą jego dekompozycję (epoka powojenna) aż po dzisiejszą atomizację (epoka potransformacyjna). Trzy kolejne rozdziały odnoszą się do innych wymiarów badanego zagadnienia. Jeden z nich dotyczy kwestii metodologicznych, w tym uporządkowania na gruncie dorobku myśli doktryny prawa administracyjnego podstawowych pojęć z tego obszaru. Kolejny jest miejscem spojrzenia na tę problematykę w szerokiej perspektywie filozofii prawa, czyli w ukierunkowaniu na poszukiwanie apriorycznych desygnatów służby publicznej, a tym samym – wtórnie – także prawa stosunku służbowego *sensu largo*. Natomiast ostatni rozdział zawiera syntetycznie zreferowane wnioski, które zostały udowodnione w przeprowadzonych badaniach.

Punktem wyjścia rozprawy była kwestia rozstrzygnięcia (lub przyjęcia) założeń hipotetycznych wobec trzech elementarnych zagadnień. Po pierwsze, niebagatelną kwestią było rozstrzygnięcie kwestii terminologicznych, czyli *de facto* uzasadnione określenie granic prowadzonych badań w perspektywie systemu prawa. W tym zakresie konieczne było „konfrontacyjne” spojrzenie na badaną problematykę zarówno z pozycji prawa publicznego (tj. prawa administracyjnego), jak i prawa prywatnego (tj. prawa pracy). Po drugie, dokonanie takiego ustalenia granic poprzez określenie definicji pojęć umożliwiło pełne i kompletne skatalogowanie współczesnych źródeł normatywnych (aktów prawnych), które stanowią tytułową materię badawczą, tj. prawo stosunku służbowego *sensu largo*. Po trzecie wreszcie, ujawnione na poziomie dylematów definicyjnych kwestie (będące przecież w swojej istocie skutkiem zmian w merytorycznym, doktrynalnym rozumieniu stosowanych przez prawodawcę terminów) pozwoliły sformułować logiczną hipotezę badawczą całej rozprawy wraz z pytaniami szczegółowymi. Stąd rozdział pierwszy monografii brzmi: „Teoria prawa stosunku służbowego w prawie administracyjnym – ustalenia metodyczne”.

Rozdział drugi monografii stanowi właściwe otwarcie analizy cyklu przekształceń koncepcji prawa stosunku służbowego *sensu largo* w prawie polskim. W tym oraz w kolejnych dwóch rozdziałach zagadnienie przekształceń ukazane zostało jako uporządkowane zjawisko sekwencyjne, tj. dynamiczny proces uwarunkowany w założeniu świadomym wyborem prawodawcy, opartym na – dominujących w danym punkcie historycznego rozwoju społecznego państwa – podstawach teoretycznoprawnych. Stąd, w tym rozdziale pracy (o tytule: „Stadium pierwsze: monocentryczne zintegrowanie prawa stosunku służbowego w prawie administracyjnym”) badana problematyka ujęta została w dwie perspektywy: normatywną i teoretyczno-filozoficzną. W ramach pierwszej z nich, analitycznie skompletowano zbiór przepisów regulujących stosunek służbowy w chwili zaistnienia tej materii w prawie polskim po raz pierwszy. Takie *stricte* normatywno-formalne ujęcie tego zagadnienia w pierwotnym kształcie umożliwiło wyznaczenie modelowego punktu odniesienia, rozumianego jako punkt, w którym badana instytucja prawna miała postać czystą i najdoskonalszą. Druga perspektywa pozwoliła umieścić badany model tytułowej instytucji w dychotomicznym i gałęziowym podziale systemu prawa, a także umożliwiła szerokie odniesienie się do filozoficznych rudymetów tego modelu.

Kolejnym naturalnym etapem rozważań podjętym w rozdziale trzecim monografii była kwestia powodów i zakresu radykalnego zwrotu prawodawcy od pierwotnej, publiczno-prawnej koncepcji prawa stosunku służbowego, z uwzględnieniem kluczowych powodów odejścia od zintegrowanego modelu na rzecz jego dekompozycji. Historycznie zmiana ta przypada na okres powojenny i jest ściśle uwarunkowana kontekstem geopolitycznym, w jakim znalazł się prawodawca krajowy. Niemniej jednak, honorując fundamentalne założenie racjonalności prawodawcy oraz *a priori* postrzegając zmianę paradygmatu prawa stosunku służbowego jako logiczny, uniwersalny proces także w tej części książki badana tematyka została ujęta w dwóch perspektywach, tzn. normatywnej i teoretycznej. Stąd tytuł tego rozdziału monografii przyjął brzmienie: „Stadium drugie: dekompozycja prawa stosunku służbowego w systemie prawa w wyniku ukonstytuowania podkategorii pracowniczych stosunków służbowych”.

W rozdziale czwartym, zatytułowanym: „Stadium trzecie: atomizacja prawa stosunku służbowego *sensu largo* w systemie prawa”, autor domknął rozważania o przekształceniach modelu prawa stosunku służbowego. Zostało tu więc przedstawione podejście prawodawcy do tego zagadnienia w ostatnim wyodrębnionym w badaniach okresie, czyli od czasu transformacji ustrojowej państwa do dnia dzisiejszego. Tym samym to tu przedstawiony został współczesny faktyczny model prawa stosunku służbowego w świetle obowiązujących przepisów, których rozproszony sposób wprowadzenia do porządku prawnego został nazwany „atomizacją” prawa stosunku służbowego. Konsekwentnie, analogicznie do struktury rozdziału drugiego i trzeciego badane zagadnienie przedstawiono w dycho-

tomicznej perspektywie, tj. normatywnej (prawa pozytywnego) i teoretycznej, oraz przy użyciu metod dogmatycznej i doktrynalnej.

W rozdziale piątym podejście dogmatycznoprawne co do zasady ustępuje spojrzeniu teoretyczno- i filozoficznoprawnemu, dlatego jego tytuł przyjął brzmienie: „Aprioryczny paradygmat prawa stosunku służbowego w filozofii i teorii prawa”. Jest to kluczowe miejsce w monografii, gdzie podjęto próbę odcodowania desygnatów modelowego prawa stosunku służbowego jako zjawiska prawnego przynależnego w pierwszym stopniu do prawa administracyjnego, w drugim stopniu do prawa publicznego.

Całość rozważań autor zamyka rozdziałem szóstym (o tytule: „Wnioski badawcze”), w którym syntetycznie zreferował najważniejsze wnioski udowodnione w przeprowadzonych analizach. Rozdział ten to rodzaj reasumującego i sprawozdawczego podsumowania przeprowadzonych rozważań, które ponadto ściśle odnosi się do sformułowanych w rozdziale pierwszym hipotez badawczych i pytań szczegółowych. Wśród dziesięciu najważniejszych ustaleń znalazło się tam twierdzenie, że istotą i celem istnienia prawa stosunku służbowego (czy inaczej rzecz ujmując: specjalnego reżimu łączącego funkcjonariusza z państwem) jest uzasadniona aksjologicznie i oparta na normatywnych fundamentach, społecznie akceptowalna zdolność prawodawcy do proporcjonalnego ograniczenia praw i wolności funkcjonariuszy z uwagi na interes publiczny. Z konkluzji tej wynikło także rozstrzygnięcie przynależności gałęziowej i usytuowania w systemie prawa przepisów tworzących tytułowe prawo stosunku służbowego w prawie publicznym (tj. w prawie administracyjnym).